

LUPWILILI LWA IKABILI LWANDIKIGWE NA MTUMIGWA WA KILISTO PAULO HA WAKOLINTO ULONGOZI

Lupwilili lwa Ikabili lwa Mtumigwa wa Kilisto Paulo ha Wakolinto lwandikigwa na mtumigwa wa Kilisto Paulo hagatigati ya kipigiti cha milao ya 55 na 56 songela viyavumbuke Yesu Kilisto (1:1). Luno lulo lupwilili lwa ikabili mmhwilili mbili zitulinazo Paulo zayawandikile wanhu wamtogole Kilisto wakalile mdiwambo da Kolinto. Wasomi wotogola kamba kipigiti cha kukisogo Paulo kawandikila Wakolinto lupwilili lwa nzuma. Ila twabule nakala yoyose ya lupwilili luno yalutambule muisula ya 2:3-4. Lupwilili lwa ikabili ha Wakolinto lokoneka kamba lwandikigwa mkipigiti Paulo viyakalile muisi ya Makedonia (2:13).

Lupwilili lwa ikabili lwa Wakolinto lulo lupwilili lulekile kulinga na mhwilili zose kwavija lulo lupwilili lwa kiunhu na lumemile ngelegeza. Paulo koilonga ndeng'ha yake mmbuli ya usenga unogile yaubokele kulawa ha Tito mmbuli ya wanhu wamtogole Kilisto wali Kolinto. Muna ulupwilili luno, topata mafundo kulawa Mdi-lagano da Isambi mmbuli ya kulava, hano Paulo kofundiza sama ya kusanga hela gi-ladi kuwataza wanhu wamtogole Kilisto wali Yelusalemu (8—9). Yokoneka kamba watumigwa wayagwe wa Kilisto wa uvwizi kulawa hanze ya

wanhu wamtogole Kilisto walonda kuitopa hewo wenyego kubitila uhasanyi ukalile mgati ya wanhu wamtogole Kilisto na Paulo. Wawatenda wanhu sambiwautogole udaho wa Paulo, kinhu kimtendile Paulo yalaguse mhiko za udaho wake vija viyali mtumigwa wa Yesu Kilisto mkimambukizo cha lupwilili lwa ikabili ha Wakolinto.

Gali Mgati ya Ikitabu

1. Paulo kosonga lupwilili lwake mkuwalamsa wanhu wamtogole Kilisto (1:1-7).
2. Abaho Paulo kolonga vija ngelegeza za mwanza wake vizigaluka na usenga yaubokele uwalonga hewo na nyidikilo zao mmbuli ya lupwilili lwake lubitile (1:8—7:16).
3. Abaho Paulo kofundiza mmbuli ya kusanga hela sama ya wanhu wamtogole Kilisto wali Yelusalemu (8:1—9:15).
4. Hakimambukizo, Paulo kokiigombela sama ya utumigwa wake na kolava nzuma mmbuli ya umwanza wake ukwiza (10:1—13:10).

¹ Lupwilili luno lolawa ha Paulo, mtumigwa wa Yesu Kilisto, yasaguligwe na manogelwa ga Mulungu, na kulawa ha Timoteo ndugu yetu.

Nowandikila wanhu wamtogole Kilisto wali mdiwambo da Kolinto, hamoja na wanhu wose wang'alile muisi yose ya Akaya.

² Ngekewa na tindiwalo kulawa ha Mulungu Tata wetu na kulawa ha Mndewa Yesu Kilisto viwe hamoja namwe.

Paulo Komuheweza Mulungu

³ Tumgwelele nhogolwa Mulungu na Tata wa Mndewa wetu Yesu Kilisto, Tata mwene bazi na Mulungu wa kubweza wanhu mioyo mmbuli zose. ⁴ Ayo iyo yotubweza imioyo mmigayo yetu yose, giladi tudahe kuwabweza mioyo awo wali mmigayo yoyose, tuwabweze imioyo kamba vivija Mulungu viyatubwezile tweye imioyo. ⁵ Kamba vija mgayo wa Kilisto vuu-tukweleleza muugima wetu, avo vivija mkubitila Kilisto tobanza kubwezigwa imioyo. ⁶ Kamba tuhagaya, togaya giladi mweye m'bwezigwe imioyo na kukomboligwa. Na kamba tuhabwezigwa imioyo, tobwezigwa imioyo giladi mweye m'bwezigwe imioyo, kuwagalila mweye mwazaganyo wa migayo iija itugaya tweye. ⁷ Nhamanila yetu kumwenu haitigisika, kwavija tuvitanga kamba vimuli hamoja na tweye mmigayo yetu, vivija mowa hamoja na tweye mkubwezigwa mioyo.

⁸ Ndugu zangu, hatulonda mweye sambimuitange migayo ija ituiting'hane nayo muisi ya Asia. Tukala mungayo mkulu ng'hani kubanza vija vitudaha kwazaganya, mbaka nhamanila ya kuwa wagima ipotela. ⁹ Kweli mmioyo yetu tugelegeza kamba tubokela nhaguso ya ifa. Ila gano galawilila giladi sambituitamanile wenyego ila tumtamanile Mulungu ayo yowazusa wanhu wadanganhike. ¹⁰ Katukombola kulawa mmwangalo wa kudanganhika na kokwiza kutukombola. Twika nhamanila yetu mwa heyo kamba kogendelela kutukombola, ¹¹ kamba vumtutaza na nhambiko zenu. Abaho, wanhu bwando walave hewela

sama yetu sama ya ngekewa itugweleligwe kubitila inyidiko ya nhambiko za wanhu bwando.

Kugaluka kwa Ngelegeza za Paulo

¹² Vino vivo vitukiitopa, udaho wetu wa kusambula gehile na ganogile wolava usindila kamba tukala muulumwengu uno, na ng'haning'hani vituilumbile hamoja na mweye, mkung'ala na mmioyo inogile kulawa ha Mulungu. Tugatenda gano si na ng'hungwe ya ulumwengu uno ila na ngekewa ya Mulungu.

¹³ Kwavija tweye hatwandika mbuli yoyose ayo mweye hamuidaha kuisoma ama kuimanya, na nie notamanila kamba, ¹⁴ vija vumtumanyile tweye kidogo, mokwiza kutumanya goya kuna idizua dondayabwele Mndewa Yesu, kuja mweye kondamuitopele tweye, na tweye kondatuitopele mweye.

¹⁵ Kwavija nikala niumanyile udaho wenu wa kuzigoga mbuli na nhamanila yenu, nigelegeza kuwatembelela mweye tanhu giladi mmote mianza mibili. ¹⁶ Nigelegeza kuwatembelela mweye kipigiti nihachola kuisi ya Makedonia na kipigiti nihabwela Makedonia, abaho, mweye munigale mwanza wangu wa kuchola muisi ya Yudea.

¹⁷ Kipigiti vunikalile nigelegeza gano, mokwagiza sigelegeze goya? Ama nigelegeza kamba wanhu wa muulumwengu wolonga “Ona” kuno mmoyo wolonga “Ndema”? ¹⁸ Ila kweli kamba Mulungu kabule uzenzeleganye, mbuli yetu kumwenu sio “Ona” mmulomo na mmoyo “Ndema.” ¹⁹ Kwavija Mwana wa Mulungu, Yesu

Kilisto, yakalile yopetwa kumwenu na Sila, Timoteo, na nie mwenyego hakalile “Ona” mmulomo na “Ndema” mmoyo, ila mwa heyo mazua gose “Ona.” ²⁰ Kwavija bila kulola mianza mingahi ya vilagano Mulungu viyailagane na tweye, gose gowa “Ona” kubitila Kilisto. Na kubitila heyo “Amina” ilingigwa, na tweye toilonga muyenzi ya Mulungu. ²¹ Mulungu iyo yotutenda tweye na mweye tugangamale mkuilumba hamoja na Kilisto. Katusagula ²² mkutugela utango wa kulagusa kamba tweye twa wanhu zake na kwika Loho wake mmioyo yetu kamba kingilambago kikigwe sama ya gaja gondageze.

²³ Nomkema Mulungu kamba msindila wangu, kamba sibweleganye kabili hiko Kolinto kwavija nilema kwiza kuwalumiza mkuwakomhokela na lusango. ²⁴ Si kamba tolonda tuwashulutize gaja gamulondigwa kutamanila, ila tosang'hanika na mweye na deng'ho jenu, kwavija sama ya nhamanila munanahila.

2

¹ Avo nigesha mnzonzi zangu kamba si-funga mwanza uyagwe wa kwiza kuwalumiza.

² Kwavija kamba nihawagela giogio mweye, yalihi yasigale yodayanitende nie nideng'he, kamba si mwemwe iniwagelile giogio. ³ Kileka mana niwandikila lupwilili luja, giladi niheza samingeligwe usungu na awo wolondigwa kunitenda nie nideng'he, kwavija nhamanila yangu ng'hulu kumwenu mweye mose kamba, ndeng'ho yangu yowa ndeng'ho ya mweye mose.

⁴ Kwavija niwandikila lupwilili luja kuno nili

na mgayo mkulu na usungu mmoyo na mahozzi bwando. Si kamba nilonda kuwagela giogio, ila nilonda m'vimanye avija vuniwanogele mweye ng'hani.

Kugela Kungongo Mbuli za Wagela Ving'hwaso

⁵ Kamba munhu yoyose yahasongeza giogio, hangelile giogio nie niyeka, ila kawagela giogio mweye mose. Silonda mbuli ino itunizwe kubanza viili. ⁶ Nhaguso yondayatagusigwe na wanhu bwando yomkolela munhu ija. ⁷ Avo molondigwa mumgele kungongo na kum'bweza umoyo, giladi sambiyagendelele kuwa na giogio dibanzilize. ⁸ Avo nowayalalila kamba mmulagusile kamba kweli mumnogela. ⁹ Niwandikila mweye lupwilili luja kwavija nilonda kuwageza nivitange kamba mwa wende mmbuli zose. ¹⁰ Kamba muhangela kungongo munhu yoyose, nie vivija nomgela kungongo. Na kamba nihakigela kungongo kinhu chochose, nigela kungongo hameso ga Kilisto sama yenu, ¹¹ giladi Mwenembago sambiyatubanze ubala, kwavija tuzimanya ngelegeza zake.

Paulo Kodungwadungwa Mdiwambo da Toloa

¹² Vunivikile mdiwambo da Toloa kuupeta Usenga Unogile wa Kilisto, nivika Mndewa kaluvugula ulwivi sama yangu, ¹³ hata avo nikala nabule tindiwalo mmoyo, kwavija haja sim'vikile ndugu yangu Tito. Avo niwalaga, nichola kuisi ya Makedonia.

Kuhuma Mkubitila Kilisto

¹⁴ Ila hewela ichole ha Mulungu ayo mazua gose yotulongoza kuna imhuma kubitila uhamoja wetu na Kilisto, na kubitila tweye tuli manung'hanung'ha ga ilimu ya Kilisto yenele kila hanhu. ¹⁵ Kwavija hameso ga Mulungu tweye twa vinung'hanung'ha va Kilisto mwa awo wakomboligwe na mwa awo wopotela. ¹⁶ Mwa awo wapotele tweye twa bundo da munhu yadanganhike digala ifa, ila mwa awo wakomboligwe tweye twa vinung'hanung'ha vigala ugima. Na yalihi yondayaidahe sang'hano ino? ¹⁷ Kwavija tweye hatuli wachuluzi wa mbuli za Mulungu tubita ng'anda kwa ng'anda kamba viwali wanhu wayagwe, ila mkuilumba hamoja na Kilisto tolonga kamba wanhu walibule uzenzeleganye, kamba wanhu tutumigwe na Mulungu na twima haulongozi wake.

3

Watumigwa wa Lagano da Isambi

¹ Tosonga kuitopa wenyego kabili? Ama tulonde mhwilili za usindila kamba viwatendaga wanhu wayagwe kwiza kumwenu ama kulawa kumwenu? ² Mweye wenyego mwa lupwilili lwetu lwandikigwe mmioyo yetu, lutangigwa na kusomigwa na wanhu wose. ³ Mulagusa kamba mweye mwa lupwilili lwa Kilisto, lawililo da sang'hano yetu, lwandikigwe na Loho wa Mulungu mwene ugima na sio na wino, na halwandikigwe mmibwe, ila lwandikigwe mmioyo ya wanhu.

⁴ Togalonga gano kwavija tuna nhamanila ng'hulu ha Mulungu kubitila Kilsto. ⁵ Si kamba tweye twa magalu wa kutenda kinhu chochose tweye wenyego, ila ugalu wetu wolawa ha Mulungu, ⁶ ayo yatutendile tweye tuwe wasang'hana magalu wa lagano da isambi, sio wa malagizo gandikigwe, ila wa malagizo ga Loho wake. Kwavija malagizo gandikigwe gogala ifa, ila Loho wa Mulungu kogala ugima.

⁷ Gaja Malagizo ga Musa gasongoligwe na kuwa helufi uchana ya vidanga va mibwe, na yenzi ya Mulungu yoneka kipigiti vigalavigwe. Hata kamba unang'hazi ukalile mkihanga cha Musa uvulala, ukala na mhiko ng'hulu ng'hani hata wanhu wa Israeli hawadahile kukilola kihanga chake. Kamba Malagizo gaja, gogala ifa kipigiti vigagaligwe na mhiko, geza na yenzi iija, ⁸ sang'hano ya Loho wa Mulungu haiwa na yenzi ng'hani kubanza gaja? ⁹ Kamba Malagizo gaja gotagusa wanhu gagala yenzi, avo sang'hano ino ya Loho wa Mulungu isegeza uzenzeleganye haiwa na yenzi ng'hulu ng'hani kubanza gaja? ¹⁰ Kwavija gaja gakalile na yenzi, sambisambi gabule yenzi uhalinganya na yenzi ng'hulu ya nzila ino ya sambi. ¹¹ Na kamba gaja gavulale gakala gezile na yenzi, avo ija ikala milongo yose ina yenzi ng'hulu ng'hani!

¹² Avo kwavija tuna tamanilo kamba dino, totenda bila kudumba. ¹³ Tweye hatuli kamba Musa yekile kiziweziwe mkihanga chake kuwata Waisraeli sambiwamulole ng'hani kipigiti unang'hazi vuuvulala. ¹⁴ Ila nzonzi zao ziluluwazwa, kwavija mbaka kipigiti kino Lagano

da Umwaka dihasomigwa, kiziweziwe kikija chogendelele kusigala bahaja. Kiziweziwe kija hakisegezwe, kwavija Kilisto yeiyeka iyo yodaha kukisegeza. ¹⁵ Hata lelo wahagasoma Malagizo ga Musa, kiziweziwe king'hali kigubika nzonzi zao. ¹⁶ Ila munhu yoyose yahamuhindikila Mndewa, kiziweziwe chosegezigwa. ¹⁷ Avo Mndewa iyo Loho, na hanhu hali na Loho wa Mndewa kuna ulegeho. ¹⁸ Na tweye tuli na vihanga vilibule kiziweziwe tose tolagusa yenzi ya Mndewa, tugaluzwa na kuwa kamba heyo na kugweleligwa yenzi ikongezeka mazua gose, ilawa ha Mndewa, ayo yali Loho.

4

Ngama ya Muloho Ikigwe Mzinongo

¹ Mulungu sama ya bazi jake katugwelela tweye sang'hano ino tuitende, avo hatudonha. ² Tokwika hamgwazo sang'hano zose za kifiso na zija zigela kinyala, hatusang'hanika na uzenzel-eganye, na vivija hatutibuliza mbuli za Mulungu na uvwizi. Tolonga ikweli iiyeka hameso ga Mulungu, giladi tuilaguse wenyego kuudaho wa kusambula gehile na ganogile wa kila munhu. ³ Kamba Usenga wetu Unogile utuupeta ufisigwa, ufisigwa ha awo wopotela. ⁴ Mmbuli ya wanhu wano, mulungu wa ulumwengu uno kazigela umbugumbu nzonzi za wanhu walekile kum-togola Kilisto, giladi sambiwone mulangaza wa Usenga Unogile wa yenzi ya Kilisto, ayo yalingile kabisa na Mulungu. ⁵ Kwavija tweye hatuzipeta mbuli zetu wenyego, ila tozipeta mbuli za Yesu

Kilisto yali Mndewa, na tweye kamba nyakadala zenu sama ya Yesu. ⁶ Kwavija iyo Mulungu yalongile, “Mulangaza naubung’hule mdiziza,” katenda mulangaza wake ubung’hule mmioyo yetu, katugwelela mulangaza wa ilimu ya yenzi ya Mulungu mkihanga cha Yesu Kilisto.

⁷ Ila tuna ngama ino ili mzinongo kulagusa kamba mhiko ng’hulu zose zolawa ha Mulungu na sio kumwetu tweye. ⁸ Tobanizigwa ng’ambu zose, ila hatubanangigwa. Tokona bwembwe, ila nhamanila yetu haipotela. ⁹ Togazigwa, ila hatulekigwa twiyeka. Totoigwa, ila hatudanganhika. ¹⁰ Mazua gose ng’huli zetu zogen-delela kupapa ifa ya Yesu, giladi ugima wa Yesu vivija woneke mng’huli zetu. ¹¹ Kwavija tweye tuli wagima mazua gose tolavigwa tudanganhike sama ya Yesu, giladi ugima wake ugubuligwe muna zing’huli zetu zino za kubanangika. ¹² Avo, ifa yosang’hanika mgati yetu, ila ugima wosang’hanika mgati yenu.

¹³ Yandikigwa Mzinyandiko Zing’alile, “Nitogola, avo nilonga.” Na tweye vivija tutogola muloho iija wa nhamanila, na avo tolonga, ¹⁴ kwavija tuvitanga kamba ayo yamzusile Mndewa Yesu kuwa mgima, vivija kotuzusa na tweye hamoja na Yesu, na kutusola tweye hamoja na mweye na kutugala kuukazi wake. ¹⁵ Gano gose gatendeka sama yenu mweye, avo wanhu bwando ng’hani wavitange vija ngekewa ya Mulungu vuili, giladi wamuheweze na kumuhishimila heyo.

Kukala na Nhamanila

¹⁶ Avo hatudonha. Hata kamba unhu wetu wa kunze womala, ila unhu wetu wa mgati wotendigwa wa sambu kila lelo. ¹⁷ Na mgayo uno utugaya mdodo na wa kipigiti kiguhi wotugalila yenzi ng'hulu na ya digunge, yenzi ng'hulu ng'hani kuubanza umgayo. ¹⁸ Meso getu hagalola migayo ituyona sambu, ila yenzi ija ileka koneka. Kwavija vinhu vija vikoneka va kipigiti kiguhi, ila vinhu vija havoneka va digunge.

5

¹ Kwavija tuvimanya kamba kipigiti hema dino ditukala mgati yake* dihabanangika, tuna ng'anda kulawa ha Mulungu, ng'anda ya gunge na gunge ili kuulanga, ng'anda haizengigwe na makono ga wanhu. ² Kwavija mdihema dino tokugulila, tusulukila kuvazigwa ukazi wetu wa kuulanga, ³ kwavija tuhavazigwa lukuli lwa ukazi uno wa kuulanga, hatoneka kamba twabule lukuli. ⁴ Kwavija kipigiti tuli mdihema dino, tokugulila na kukandamizigwa, kwavija hatulonda kuvuligwa ng'huli zetu za muisi, ila tolonda kuvazigwa ukazi wetu wa kuulanga, giladi zija zing'huli zidanganhika zimezigwe na ugima. ⁵ Mulungu iyo yatusasale tweye sama ya mbuli ino, na katugwelela Loho wake kamba kingilambago kikigwe sama ya gaja gondageze.

⁶ Avo mazua gose tweye tugangamala na tuvitanga kamba kipigiti chose kitukala mng'anda muna ulukuli luno twa kutali na Mndewa. ⁷ Tweye tokala mnhamanila, na sio mkulola

* **5:1** Hema nhegulo yake ng'huli zetu za muno muisi.

na meso. ⁸ Tweye tugangamala na tunogelwa ng'hani kusegela mulukuli na kukala kuikae yetu hamoja na Mndewa. ⁹ Avo tutenda ino iyo sulukila yetu kutenda gamnogehe heyo ihawa twa mkae zetu za lukuli ama hatuli mkae zetu za lukuli. ¹⁰ Kwavija tose tolondigwa toneke haulongozi wa ikigoda cha nhaguso cha Kilisto, haja kila munhu kobokela hesa yake kulawa mmbuli zija zayatendile kipigiti viyakalile mulukuli, kamba ganoga ama geha.

Umbwiga na Mulungu Kubitila Kilisto

¹¹ Avo, tweye toitanga nhegulo ya kumdumba Mndewa, togeza kuwatenda wanhu wayagwe wamdumbe Mndewa. Ila tweye wenyego twisha kumanyigwa goya na Mulungu, na notamanila kamba vivija tumanyigwa muudaho wenu wa kusambula gehile na ganogile. ¹² Sio kamba togeza kuilagusa wenyego mwanza wa ikabili kumwenu, ila towagwelela kilamso cha kuitopa sama yetu, giladi mdahe kuwedika awo wokitopela viwiliwili vao va kunze na sio mmoyo. ¹³ Kamba nzonzi zetu zoguluka, basi zoguluka sama ya Mulungu. Na kamba tuna nzonzi zetu, basi sama yenu mweye. ¹⁴ Kwavija noge da Kilisto dotutawala, kwavija tutogola kamba munhu imwe kadanganhika sama ya wanhu wose, avo wanhu wose wadanganhika. ¹⁵ Na kadanganhika sama ya wanhu wose, giladi awo wali na ugima sambiwakale mkuinogela wenyego, ila wakale mkumnogela heyo yadanganhike sama yao na yazusigwe kabili sama yao.

¹⁶ Avo songela kipigiti kino na kugendelela, tuleka kumulinganyiza munhu mkumulola na meso ga kiunhu. Hata kamba mwanza umwe tumulinganyiza Kilisto mkumulola na meso ga kiunhu, ila sambi hatumulinganyiza kamba vija.

¹⁷ Avo kamba munhu yoyose yahawa mgati ya Kilisto, heyo ka munhu wa sambi. Ga umwaka gabita, gose gagaluka ga sambi. ¹⁸ Gano gose gatendigwa na Mulungu, ayo yamtumile Kilisto kutenda tindiwalo hagatigati yetu na heyo mwenyego, na katugwelela sang'hano ya kutenda tindiwalo hagatigati yake na wanhu wayagwe. ¹⁹ Mulungu katenda tindiwalo hagatigati yake mwenyego na ulumwengu kubitila Kilisto, bila kuvipeta vilozo viwatendile wanhu, na katugwelela usenga wa kutenda tindiwalo hagatigati yake na wanhu wayagwe.

²⁰ Avo tutumigwa tulonge sama ya Kilisto, kamba vija Mulungu viyowagong'ondeza mweye kubitila tweye. Tawayalalila mweye sama ya Kilisto, kamba muwe mbwiga wa Mulungu.

²¹ Mulungu kamtenda ayo yakalile bule vilozo yawe na vilozo sama yetu, giladi mkubitila heyo tugaluke wanhu wa Mulungu tulibule uzenzeleganye.

6

¹ Tweye tusang'hanika na Mulungu, towayalalila mweye m'bokele ngekewa ya Mulungu, sambimuileke ipotele bule. ² Kwavija heyo kolonga,

“Mkipigiti kitogoligwe,
niwategeleza.

Mdzua da ukombola,

niwataza.”*

Lola, kino kicho kipigiti kitogoligwe! Lola, dino dijo zua da ukombola!

³ Hatwika ving'hwaso mnzila ya munhu yoyose giladi sang'hano yetu ya kuupeta Usenga Unogile sambiilemigwe. ⁴ Ila mmbuli zose zitu-tenda, tolagusa kamba tweye twa watumigwa wa Mulungu, mkwazaganya, mkugaya, mkubitila mbuli ngaga, na muukazi wa kudungwadungwa, ⁵ mkusunigwa, mkugeligwa mkifungo, mdihebo-hebo, mkusang'hanizwa sang'hano ngaga, mku-gonelela ikilo, na kuwa na nzala. ⁶ Toitogola wenyego kamba tweye twa wanhu wa Mu-lungu muung'azi wetu, mnzeweze zetu, mkwaza-ganya, muunhu wetu unogile, mgati ya Loho wa Mulungu, na mdinoge dilibule uzenzele-ganye, ⁷ muusenga wetu wa ikweli, na mmhiko za Mulungu. Tukala na via va kuiimilizila vili si va uzenzeleganye mumkono wa ukulume sama ya kuitoa na mumkono wa ukumoso sama ya kuigombela. ⁸ Tohishimilwa na kuleka kuhishimilwa, toligigwa na kutogoligwa. Tokoneka kamba wavwizi, ila tolonga ikweli. ⁹ Tokoneka kamba wanhu walekile kutangigwa, ila totangigwa na wanhu wose. Tokoneka kamba todanganhika, ila kamba vumtona, togendelela kuwa wagima. Tokoneka kamba totoigwa, ila hatudanganhika. ¹⁰ Tokoneka kamba wanhu wene usungu, ila mazua gose todeng'helela. Tokoneka kamba wakumbulu, ila towatenda

* **6:2** Mbuli zino zolawa mkitababu cha ISAYA 49:8.

wanhu bwando wawe wagoli. Tokoneka kamba twabule kinhu, ila tuna kila kinhu.

¹¹ Tweye tulonga mkuilegeha kumwenu mweye Wakolinto, na tugubula mioyo yetu ng'hani kumwenu. ¹² Sio tweye tulemile kulagusa noge kumwenu, ila mweye iwo mulemile kulagusa noge kumwetu. ¹³ Sambisambi nolonga kamba vija mweye mwa wanangu, tulagusileni ngelegeza zilumbile na zija zitulinazo tweye kumwenu. Gubuleni ng'hani mioyo yenu!

Nzuma ya Kuleka Kuilumba na Wamhazi

¹⁴ Sambimuilumbe hamoja na Wamhazi. Kwavija hana umbwiga ulihi mwa wanhu walibule uzenzeleganye na waja wene uzenzeleganye? Ama ziza na mulangaza vodahikaze kukala hamoja? ¹⁵ Kilisto na Beliali† wana uhamoja ulihi? Ama vodahikaze munhu yamtogole Kilisto yawe na umbwiga na munhu yalekile kumtogola Kilisto? ¹⁶ Uhamoja ulihi uli Mng'anda ya Mulungu na miwegu? Kwavija tweye twa Ng'anda ya Mulungu yali na ugima. Kamba vija Mulungu viyalongile,

“Nokala na hewo
na kutembela hagatigati yao.

Nowa Mulungu wao,

na hewo wowa wanhu zangu.”‡

¹⁷ Mndewa kolonga,

“Laweni mmadale gao

na mwinege nao.

† **6:15** Beliali nhegulo yake Mwenembago. ‡ **6:16** Mbuli zino zolawa mkitababu cha MBULI ZA WALAWI 26:12; YELEMIA 32:28; EZEKIELI 37:27.

Sambimkwase kinhu chochose kinyolodoke,
 na nie nowabokela. §
 18 Nie nowa Tata kumwenu,
 na mweye mowa wanangu wakitwanzi na
 wakimbigalo,
 kolonga Mndewa Mwene Mhiko.”*

7

1 Mbwiga zangu, kwavija tuna mbuli zino
 Mulungu zayailagane na tweye, natuing'alize
 wenyego kulawa m'vinhu vose vulutenda lukuli
 na loho vinyolodoke, natung'ale ng'alang'ala
 mkukala ukazi wa kumdumba Mulungu.

Ndeng'helelo ya Paulo

2 Tugubulileni mioyo yenu. Tweye hatum-
 tendele gehile munhu yoyose ama kumwag-
 iza munhu yoyose ama kum'bulunya munhu
 yoyose. 3 Si kamba nolonga gano niwataguse
 mweye. Kamba vunilongole kulonga, mweye
 mwa mmioyo yetu, tukale hamoja ama tudan-
 ganhike hamoja. 4 Nnayo nhamanila ng'hulu
 ng'hani mmwenu, noitopa ng'hani sama yenu.
 Ngangamizwa ng'hani. Muna imigayo yetu yose,
 ndeng'helelo yangu ibanza.

5 Kwavija vutuvikile muisi ya Makedonia,
 hatuhumule, ila tugazigwa ng'ambu zose, nd-
 wagi kulawa kunze na bwembwe mgati yetu.
 6 Ila Mulungu, yowagangamiza imioyo wanhu
 wadonhile, katugangamiza tweye imioyo ahaja

§ 6:17 Mbuli zino zolawa mkitababu cha ISAYA 52:11; EZEKIELI
 20:34, 41. * 6:18 Mbuli zino zolawa mkitababu cha 2SAMWELI
 7:8, 14.

hayezile Tito, ⁷ na sio tu vija viyezile, ila vivija vija vumungamize. Katulongela vija vumulonda kuiting'hana na nie na vija vumkona giogio ng'hani na vija vumuisasale kunigombela nie, avo nna ndeng'helelo ng'hulu kubanza mazua gose.

⁸ Kwavija, hata kamba lupwilili lwangu luwatenda mwone giogio, siyalala. Hata ihawa niyalala, basi niyalala ahaja vinyonile kamba lupwilili lwangu luwalumiza, ila luwalumiza mkipigiti kidodo. ⁹ Ila sambi nodeng'ha, si kwavija viniwatendile mweye muwe na giogio, ila kwavija giogio jenu diwatenda muleke vilozo venu. Giogio dija diza na mkono wa Mulungu, avo hatuwatendile mweye kinhu chochose kihile. ¹⁰ Kwavija giogio diheza na mkono wa Mulungu domtenda munhu yaleke vilozo na kumulongoza kuna uukombola, avo haduhu usungu mmoyo mmbuli kamba hiyo, ila giogio disongezwa na ulumwengu dogala ifa. ¹¹ Loleni vija malawililo ga giogio dija dilawa ha Mulungu vidiwatendile mweye muiyohe ng'hani mku-tenda mbuli, muigombeze, muilaguse kamba hamuhonyele, sambimuwe wadulu, msulukile ng'hani kunyona nie, mulave vinhu venu sama yangu nie, muwe na sulukila ya kona kamba mbuli zinogile zotendeka. Muilagusa kamba mwabule mbuli ihile m'vinhu vose.

¹² Avo hata kamba niwandikila lupwilili luja, siwandike sama ya munhu yatendile gehile, ama sama ya munhu yatendeligwe gehile, ila nyandika vino giladi mdahe kona wenyego haulongozi wa Mulungu, avija vumuilavile sama

yetu tweye. ¹³ Tugangamizwa sama ya mbuli zino zose.

Kugangamizwa kumwetu kongezeka ng'haning'hani vitudeng'hile haja vitumonile Tito yali na ndeng'helelo, kwavija loho yake inogezwa na mweye mose. ¹⁴ Niitopa ng'hani kumwake sama yenu mweye, na mweye hamunigelile kinyala. Ila kamba vija kila kinhu kituwalongele vikikalile kweli, avo kuitopa kutuitopile sama yenu ha Tito vivija yoneka kuwa kweli. ¹⁵ Na noge jake kumwenu dobanza, avija viyokumbukila vija mweye mose vumkalile mumtegeleza na vija vumum'bokele na kidumbo kuno mumgudemela. ¹⁶ Nodeng'ha ng'hani kwavija nhamanila yangu yose ya kumwenu mweye.

8

Munhu Yamtogole Kilisto Voyolondigwa Kulava

¹ Avo, ndugu zangu, tolonda m'vimanye avija Mulungu viyalaguse ngekewa yake mwa wanhu wantogole Kilisto ako muisi ya Make-donia. ² Wakala wogezigwa mkubitila mmi-gayo mikulu ng'hani, ila ndeng'helelo yao ikala ng'hulu, avo hawakalile wagila mkulava vinhu vao, hata kamba wakala wakumbulu ng'hani. ³ Nowalongela ikweli kamba walava vinhu bwando kamba viwadahile kulava, na hata kubanziliza vija viwadahile. Na walava kwa hiali yao wenyego. ⁴ Watupula ng'hani mkutuyalalila mmbuli ya kuwasangila wanhu wantogole Kilisto wali muisi ya Yudea. ⁵ Na

tena watenda mbuli ng'hulu ng'hani kubanza vija vitutamanile, tanhu, wailava wenyego ha Mndewa, abaho kumwetu tweye, kamba vija Mulungu viyawalondile kutenda. ⁶ Avo tumuyalalila Tito, kwavija heyo iyo yautendile umwanduso, avo yaimambukize sang'hano ino ya kulava vinhu mmwenu. ⁷ Ila kamba vimuli waichanduso m'vinhu vose, mnhamanila, muulonzi, muilimu, mkuzindilila ng'hani, na mkutunogela tweye, avo vivija towalonda mweye muwe waichanduso mmbuli ino ya kulava.

⁸ Siwashulutiza mweye, ila nolonda niigeze ikweli ya noye jenu mkulinga na wanhu wayagwe viwoiyoha. ⁹ Kwavija muitanga ngekewa ya Mndewa wetu Yesu Kilisto, hata kamba kakala mgoli, ila sama yenu mweye kagaluka mkumbulu, giladi kubitila ukumbulu wake mweye mgaluke wagoli.

¹⁰ Mmbuli zino nolava masala gangu. Mulao ubitile mkala waichanduso sio tu mkulava, ila mkala waichanduso msulukila kutenda avo. ¹¹ Avo mambukizeni sang'hano ino giladi sulukila yenu imulaguse haichanduso ilinge vivija na vinhu vimulava sambisambi. Laveni kulingana na vija vimulinavo. ¹² Kwavija kamba munhu yahawa na moyo wa kulava, kija choyolava chotogoligwa kulingana na chayalinacho na sio kija chayalibule.

¹³ Si kamba nolonda wanhu wayagwe wapate mulegeho na mweye mpate mgayo, ila nolonda muwe na mulinganyo. ¹⁴ Kipigiti kino mweye muna vinhu bwando, na modaha kuwagwaa awo walibule, kipigiti kiyagwe na hewo wowa

na vinhu bwando, avo wodaha kuwagwelela mweye gaja gamulibule. Avo kowa na mulinganyo. ¹⁵ Kamba vija viyandikigwe Mzinyandiko Zing'alile, "Ayo yakunzanye vinhu bwando hawile na vinhu bwando ng'hani, na ayo yakunzanye vinhu vidodo hawile na vinhu vidodo ng'hani."*

Tito na Wayage

¹⁶ Nomuheweza Mulungu yekile mmoyo wa Tito nia ya kuwataza mweye kamba nia iija inilinayo nie. ¹⁷ Kwavija Tito sio tu katogola vija vitumuyalalile, ila vivija kakala yosulukila ng'hani kuwataza mweye, na kalamula kwiza kumwenu kwa hiali yake mwenyego. ¹⁸ Na tomulagiza yeze hamoja na ndugu imwe yotogolwa ng'hani na wanhu wose wamtogole Kilisto sama ya sang'hano yake ya kuupeta Usenga Unogile. ¹⁹ Na sio gano tu, ila kasaguligwa na wanhu wamtogole Kilisto giladi yatembele na tweye kipigiti vitugala nhosa ako Yelusalemu, nhosa itusangize sama ya kumuyenzi Mndewa mwenyego na kulagusa sulukila yetu ya kusanga.

²⁰ Hatulonda munhu yatulonge vihile mmbuli ino ya nhunza itusangiza. ²¹ Kwavija tolondigwa kugatenda ganogile, sio tu hameso ga Mulungu, ila vivija hameso ga wanhu.

²² Na tweye hamoja na hewo tomulagiza ndugu yetu, ayo itumgezile mianza bwando na kuyona sulukila iyalinayo mmbuli bwando. Na sambi kana nia ibanzile ng'hani kubanza mazua gose sama ya nhamanila ng'hulu yaali

* **8:15** Mbuli zino zolawa mkitababu cha KUHAWA 16:18.

nayo kumwenu. ²³ Kamba munhu yahauza vituli nie na Tito, mulongeleni kamba heyo ka munhu wangu wa behi, yosang'hanika hamoja na nie mkuwataza mweye. Na kuna wandugu wayagwe wa hamoja na heyo watumigwe na wanhu wamtogole Kilisto, na wogala hishima ha Kilisto. ²⁴ Avo walagusileni wanhu wano kamba muwanogela ng'hani na kilamso chetu cha kuitopela mweye, giladi wanhu wamtogole Kilisto wagalole gano.

9

Kuisangila kwa Wanhu Wamtogole Kilisto

¹ Nie silondigwa kuwandikila mweye mbuli ya msango ugaligwe ha wanhu wa Mulungu mdiwambo da Yelusalemu. ² Kwavija sulukila yenu ya kuwataza wanhu niitanga, na nie nikala niitopa sama ya sulukila ino ha wanhu wamtogole Kilisto wali muisi ya Makedonia, niwalongela kamba mweye wanhu wamtogole Kilisto wali muisi ya Akaya mkala muisasale kulava songela mulao ubitile, na sulukila yenu ino iwatigisa wanhu bwando mmwanza wao. ³ Ila nowagala wandugu zetu wano giladi kuitopa kumwetu sama yenu mmbuli ino sambiiwe bule, ila muisasale, kamba vinilongile vija vimuli. ⁴ Kwavija munhu yoyose wa isi ya Makedonia yeheza na nie na kuwavika mweye hamunaisasala, tweye tokona kinyala kikulu, ila mweye mokona kinyala kikulu ng'hani, kwavija vitwikile nhamanila ng'hulu kumwenu. ⁵ Avo

nigelegeza kamba ilondigwa kuwayalalila wandugu wano wanilongole kwiza kumwenu, giladi waisasale kulava nhunza yenu ng'hulu imuilaganane kulava. Abaho yowa isasaligwa kipigiti nihavika na yolagusa kamba molava kwavija molonda kulava na sio molava mkushulutizwa.

⁶ Kumbukileni kamba munhu yohanda mbeyu ndodo kohuna vakuja vidodo, na munhu yohanda mbeyu bwando kohuna vakuja bwando. ⁷ Kila munhu yalave kija chayalamule mmoyo wake kulava, sio na shuluti ama na giogio, kwavija Mulungu komnogela munhu yolava mkudeng'ha. ⁸ Na Mulungu kodaha kuwagwelela mweye vinhu bwando, giladi m'vinhu vose m'vipigiti vose mpate vinhu vose vimulonda, na msang'hano yoyose inogile momemezelwa. ⁹ Kamba vija viyandikigwe Mzinyandiko Zing'alile,

“Kapwililisa, kawagwelela wakumbulu,
moyo wake unogile wabule nziga.”*

¹⁰ Na Mulungu yolava mbeyu ha mwene kuhanda na mkate sama ya mandia, vivija kokwiza kulava na kongeza makano genu ga mbeyu na kongeza mahuno genu ga kuwa bule uzenzeleganye. ¹¹ Mazua gose kowatenda muwe wagoli giladi m'vipigiti vose mulave, avo wanhu bwando womuheweza Mulungu sama ya vinhu vija vimulavile vawabokele kulawa kumwetu. ¹² Kwavija sang'hano ino imuitenda sio tu kuwagolela vinhu wanhu wa Mulungu,

* **9:9** Mbuli zino zolawa mkitababu cha ZABULI 112:9.

ila vivija mokongeza ng'hani vilamso va kumuheweza Mulungu. ¹³ Kubitila sang'hano ino imuitenda, wanhu womuyenzi Mulungu kubitila wende umulinao sama ya kuutogola Usenga Unogile wa Kilisto na kubitila mioyo yenu ya kuwasangila hewo hamoja na wayagwe wose. ¹⁴ Na mnhambiko zao zowawatambikila mweye, wowatambikila na noge kulu ng'hani, sama ya ngekewa ng'hulu Mulungu iyawagwelele mweye. ¹⁵ Hewela im'vikile Mulungu sama ya nhunza yake ileka kusimika.

10

Paulo Koigombela Sang'hano Yake

¹ Nie mwenyego, Paulo, nowayalalila na mwazaganyo na uhozi wa Kilisto. Nie nilongigwa nokiihumulusa hasi kipigiti nihawa na mweye kihanga kwa kihanga, ila nowafalukila kipigiti nihawa kutali namwe. ² Nowayalalila mweye kamba niheza silonda kulagusa ukengemeni unigelegeza mkuwafalukila awo wogelegeza kamba totenda mbuli za muulumwengu. ³ Kweli tokala muulumwengu, ila hatutenda ng'hondo kamba wanhu wa ulumwengu vowotenda. ⁴ Kwavija via vetu va ng'hondo sio via va muulumwengu, ila vina mhiko za Mulungu za kubananga vinhu vili na mhiko. Tobananga mbamila ⁵ na ving'hwaso vose va matopa gose vinuka sama ya kuilema ilimu ya Mulungu, na tozigoga ngelegeza zose na kuzitenda zimtogole Kilisto. ⁶ Mweye muhesha

kuwa wende kabisa, tweye twisha kuisasala kuwatagusa wanhu wose iwadulu.

⁷ Loleni gali haulongozi wa meso genu. Kamba kweli mweye mwa wanhu wa Kilisto, ikumbuseni mbuli ino, kamba mweye vimuli wanhu wa Kilisto, vivija na tweye vivo tuli. ⁸ Kwavija sona kinyala hata kamba noitopa ng'hani kidogo sama ya udaho wetu uyatugwelele Mndewa giladi tuwenule mweye na sio kuwagwisa hasi. ⁹ Nie silonda koneka kamba nolonda niwagele bwembwe na mhwilili zangu. ¹⁰ Kwavija wolonga, "Mhwilili zake zina mhiko na zizama, ila heyo mwenyego kanyeka na mbuli zake si kinhu." ¹¹ Wanhu kamba wano wolondigwa wavimanye kamba gaja gatulonga mulupwilili kipigiti tuli haduhu, vivija togatenda kipigiti tuhawa baho.

¹² Hatudaha kukala mdidale dimwe ama kuilinga na wanhu waja wokiitopa wenyego. Ila wahaipima wenyego kwa wenyego, na kuilinga wenyego kwa wenyego, hawalagusa kamba wana nzonzi zinogile. ¹³ Tweye havi-dahika kuitopa kubanza zimbaka, ila tosigala mulubuga Mulungu luyatugwelele, lubuga luvikile mbaka kumwenu. ¹⁴ Kwavija vituwavikile mweye, tukala hatunaloka zimbaka zetu za kuitopa, tukala waichanduso kwiza kumwenu na Usenga Unogile wa Kilisto. ¹⁵ Hatuitopa sama ya sang'hano zitendigwe na wanhu wayagwe kubanza zimbaka ziyatwikile Mulungu, ila kitutamanila tweye kicho kino, nhamanila yenu vuigendelela kukula, lubuga lwetu lwa sang'hano mmwenu lokongezeka ng'hani. ¹⁶ Avo

toupeta Usenga Unogile mziisi zili kutali namwe bila kuitopela sang'hano zimalile kutendigwa mulubuga lwa munhu iyagwe.

¹⁷ Kamba vija viyandikigwe Mzinyandiko Zing'alile, “Munhu yokiitopa, na yakiitope mm-buli ya gaja gayatendile Mndewa.”* ¹⁸ Kwavija sio awo wokiitopa wenyego kamba wesha kutogoligwa, ila watogoligwe iwo hiwo Mndewa yoitopela.

11

Paulo na Watumigwa wa Kilisto wa Uvwizi

¹ Nolonda munyazaganye muubozzi wangu mdodo. Nyazaganyeni! ² Nowonela migongo, migongo ya Mulungu, kwavija niilagana namwe msoligwe na mbigalo imwe, nimgwelele Kilisto muwe kamba mhambe hanawasa na mbigalo kumwake. ³ Ila nodumba kamba vija nyoka viyam'vwizile Hawa na ubala wake, nzonzi zenu zokwagizwa kulawa muna ikweli na ung'azi wa kuilumba na Kilisto. ⁴ Kwavija kamba munhu yoyose yeheza na kumpeta Yesu iyagwe na sio ino itumpetile tweye, na mweye mom'bokela goya, na mom'bokela loho iyagwe mbali na ija imum'bokele, na moubokela usenga uyagwe mbali na uja umuutogole.

⁵ Nokwagiza nie sili mdodo ng'hani kubanza wano wakemigwe “watumigwa wakulu wa Kilisto.” ⁶ Nie si munhu nifundizigwe kulonga,

* **10:17** Mbuli zino zolawa mkitababu cha YELEMIA 9:24.

ila nna ilimu. Twika kweli ino hakimwagaia kumwenu mmbuli zose.

⁷ Nitenda vilozo avija vinihumuluse hasi mwenyego giladi mweye mwinuligwe uchana, kwavija niupeta Usenga Unogile wa Mulungu kumwenu bila maliho? ⁸ Kamba vija niwabokonya wanhu wayagwe wantogole Kilisto mkubokela misango yao giladi niwasang'hanikile mweye. ⁹ Na kipigiti vinikalile na mweye na vinikalile bule kinhu, simtamanile munhu yoyose, kwavija wanhu wantogole Kilisto walawile muisi ya Makedonia wangwelela vinhu vose vinilondile. Nie mwenyego nitenda sambiniwatamanile mweye mmbuli yoyose, na nogendelela kutenda avo. ¹⁰ Kweli kamba kweli ya Kilisto ili mgati yangu, haduhu munhu muisi ya Akaya yondayavudalize kuitopa kuno kuniitopa. ¹¹ Habali? Kwavija siwanogele mweye? Mulungu kavimanya kamba niwanogela.

¹² Na kino kinitenda nogendelela kukitenda giladi niwavudalize awo wozahila kilamso cha kuitopa kamba sang'hano yao ilinga kamba yetu tweye. ¹³ Kwavija awo wokiitopa kamba avo iwo watumigwa wa Kilisto wa uvwizi, watumigwa vizenzeleganye, wokiigalula wenyego woneke kamba watumigwa wa Kilisto. ¹⁴ Ino sio mbuli ya mkanganyo! Hata Mwenembago kaigalula mwenyego kamba msenga wa Mulungu wa ku- ulanga wa mulangaza. ¹⁵ Avo sio mbuli ya mkanganyo kamba na watumigwa zake vivija wahaigalula wenyego kamba watumigwa wal-

ibule uzenzeleganye. Hakimambukizo, woli-higwa gaja galingile na sang'hano zao.

Migayo ya Paulo Muisang'hano ya Utumigwa wa Kilisto

¹⁶ Nobwelela, munhu sambiyagelegeze kamba nie na m'bozi, ila yahagelegeza avo, yanitogole nie kamba m'bozi giladi na nie vivija niitope kidogo. ¹⁷ Kija kinilonga sambi sio kija Mndewa chaalondile nie nilonge. Mmbuli ino ya kuitopa nolonga kamba munhu m'bozi. ¹⁸ Kwavija wanhu bwando wokitopa kamba viwotenda wanhu wa ulumwengu, avo na nie nokiitopa. ¹⁹ Mweye wenyego mwa wabala ng'hani, kileka mana mowazaganya goya wabozi! ²⁰ Modaha kumwazaganya munhu yoyose yowagela muunyakadala, ama yowabokonya vinhu venu, ama yowabulunya, ama yokiitenda heyo kuwa mkulu kumwenu, ama yowatoa kofi mdikanza. ²¹ Nokona kinyala nolonga kamba tukala tunyekile ng'hani mmbuli zino!

Ila munhu yoyose yahadaha kuitopela kinhu, nolonga kamba vija m'bozi, na nie vivija nodaha kuitopela kinhu kija. ²² Hewo Waebiania? Na nie vivija na Mueblania. Hewo Waislaeli? Na nie vivija na Muislaeli. Hewo walawa lukolo lwa Ablaham? Na nie vivija nolawa lukolo lwa Ablaham. ²³ Hewo watumigwa wa Kilisto? Nolonga kamba munhu yali na luwege. Nie na mtumigwa wa Kilisto yanogile ng'hani. Nisang'hana sang'hano ndala ng'hani, mianza bwando nigeligwa mkifungo, mianza bwando

nilanhigwa ng'hani, nisungulila ifa mianza bwando. ²⁴ Kwa Wayahudi nilanhigwa mianza mitano mbalati malongo mane kulava imwe, ²⁵ mianza midatu nitoigwa na mbalati, mwanza umwe nitoigwa na mabwe, mianza midatu nibenekelwa na ngalawa, ikilo na misi nikala nikogelela m'bahali. ²⁶ Mmianza yangu bwando nikala mmwangalo wa mizanda, na nikala mmwangalo wa mibokonyi, nikala mmwangalo wa wanhu wa isi yangu mwenyego, na mmwangalo wa wanhu wa isi ziyagwe. Nikala mmwangalo wa wanhu wa m'viwambo, na mmwangalo wa muluwala, na mmwangalo wa bahali na mmwangalo kulawa mwa wanhu wavwizile kumtogola Kilisto. ²⁷ Nisang'hanizwa sang'hano ndala, na mianza bwando nigonelela. Nikala na nzala na ng'hilu. Mianza bwando nikala bule mandia, nikala bule hanhu ha kuwasa, na nikala bule vivalo. ²⁸ Na uhaleka mbuli zose ziyagwe, mazua gose na mdihekaheka da kija kinilondigwa kutenda sama ya wanhu wose wamtogole Kilisto. ²⁹ Kamba munhu yahalegela, na nie vivija nolegela. Kamba munhu yahalongozigwa kutenda vilozo, na nie nokona giogio.

³⁰ Kamba nihalonda niitope, basi noitopela vinhu vija vilagusa haja hanilegele. ³¹ Mulungu na Tata wa Mndewa Yesu, ayo yolondigwa kuyenzigwa milongo yose, kovimanya kamba nie siwiza. ³² Mdiwambo da Damaski, mkulu yali hasi ya mndewa Aleta kawimiliza ulwivi lwa idiwambo da Damaski giladi yanigoge nie. ³³ Ila nihumuluswa mkigelo kubitila mdizonzo da kiwambaza na kuhonyokwa na makono gake.

12

Vinhu Viyalagusiligwe Paulo na Kugubuliligwa

¹ Nolondigwa nigendelele kuitopa. Hata kamba haduhu kinhu kinipata, ila nogendelela kulonga mbuli zayanilagusile na kunigubulila Mndewa. ² Nimtanga munhu imwe yamtogole Kilisto yakalile milao longo dimwe na mine ibitile yasoligwe kugaligwa uchana ng'hani kulungwa. Sivimanyile kamba kakala mulukuli ama hanze ya ulukuli, ila Mulungu kovimanya. ³ Nobwelela kulonga, sivimanyile kamba munhu ino kakala mulukuli ama hanze ya ulukuli, ila Mulungu kovimanya, ⁴ kakala yasoligwe uchana Kupaladiso, kahulika vinhu havidahika kulungwa, vinhu avo haduhu munhu yolondigwa kubwelela kulonga. ⁵ Avo sama ya munhu ino nokiitopa, ila sikiitopa sama ya nene mwenyego, ila nokiitopa sama ya udonhi wangu. ⁶ Ila kamba nihalonda kuitopa, siwa m'bozi, kwavija nolonga ikweli. Ila sigendelela kuitopa giladi munhu sambiyanyongezele gaja ganilonga na kubanziliza gaja gayahulike kumwangu ama gayonile kumwangu.

⁷ Ila giladi kunitenda nie sambinibanze kuitopa sama ya vinhu bwando va mkanganyo vinyonile, nigweleligwa mwiba mulukuli lwangu, msenga wa Mwenembago, kundumiza nie. ⁸ Nitambika, nimuyalalila Mndewa mianza midatu yausegeze umwiba uno mulukuli lwangu. ⁹ Ila kanilongela, “Ngekewa yangu yokwenela, kwavija mhiko zangu zosang'hanika ng'hani haja hali na unyondenyanze.” Avo

nokiitopa na kudeng'helela ng'hani sama ya unyondenyonde wangu, giladi mhiko za Kilisto zikale na nie. ¹⁰ Kino kicho kilamso cha nie kunogelwa na unyondenyonde, maligo, kugazigwa, migayo, na mbuli ndala sama ya Kilisto. Kwavija kipigiti nihawa nyondenyonde, baho nopata mhiko.

Kudungwadungwa kwa Paulo ha Wakolinto

¹¹ Niitenda m'bozi mwenyego, ila mweye iwo munitenda niwe hivo. Mweye mulondigwa muitopele nie, kwavija nie sili mdodo ng'hani kubanza wano wakemigwe “watumigwa wakulu wa Kilisto,” hata kamba nie si kinhu. ¹² Kipigiti vinikalile hamoja na mweye, niwagwelela utango kamba nie na mtumigwa wa Kilisto. Kwavija mkwazaganya nitenda vilaguso, mbuli za mkanganyo na mizonza bwando kumwenu. ¹³ Kinhu kimwe tu kinilekile kutenda kumwenu mweye na kinitendile mwa wanhu wayagwe wamtogole Kilisto, siwatamanile mweye mngwelele hela. Nigeleni kungongo sama ya mbuli ino ihile!

¹⁴ Sambisambi niisasala kwiza kumwenu mwanza wa ikadatu, na silonda niwatamanile mweye, kwavija kinilonda sio vinhu venu, ila nowalonda mweye. Kwavija wana hawalondigwa kuwekila ngama watata zao na wamama zao, ila hewo wao wolondigwa kuwekila ngama wana zao. ¹⁵ Avo nodeng'ha ng'hani kulava kila kinhu kinili nacho na kuilava nie mwenyego sama yenu mweye. Kamba nihawanogela mweye ng'hani, mweye moninogela nie kidogo?

16 Motogola kamba nie siwatamanile. Ila munhu kodaha kulonga kamba nie nikala m'bala, na niwanamata mweye na uvwizi. 17 Niwabulunya kinhu chochose mkubitila wanhu waja iniwatumile kumwenu? 18 Nimuyalalila Tito yeze kumwenu, na nomtuma yeze na ndugu iyagwe. Tito kawabulunya kinhu chochose? Nie hamoja na heyo hatulongozigwe na Loho imwe, na sang'hano zetu hazilingane? 19 Siku kipigiti chose mkala mgelegeza kamba tukala tulonga mbuli za kuigombeleza haulongozi wenu. Si vivo, ila tweye tolonga kamba Kilisto voyolonda tulonge haulongozi wa Mulungu. Mbwiga zangu, kila kinhu kitutenda tweye, totenda sama ya kuwazenga mweye. 20 Kwavija nodumba kamba niheza nowavika muli sio vija vunilonda nie, na monivika nie sio vija vumulonda mweye. Nodumba siku hiko kuna ngomba, migongo, lusango, kuinogela wenyego, kuilonga vihile, kuideta, matopa, na mding'humding'hu. 21 Nodumba kamba niheza kabili, Mulungu wangu konhenda nie nihole haulongozi wenu, na nokona giogio sama ya wanhu bwando watendile vilozo umwaka na hawalekile vilozo vao va ugoni, ushalati, na sulukila zihile ziwakalile nazo.

13

Nzuma na Ndamsa za Kimambukizo

1 Uno owa mwanza wangu wa ikadatu kwiza kumwenu. Kamba Nyandiko Zing'alile vuzilonga, "Kila nhaguso yolondigwa igangamizwe

na usindila wa wasindila wabili ama wadatu.”*
² Niwazuma nisha awo watendile vilozo mazua gabitile na wayagwe wose, nowazuma kipigiti kino kinili haduhu, kamba vinhendile kipigiti kinikalile baho mwanza wangu wa ikabili kwiza kumwenu. Kamba niheza kabili, nowatagusa bila kuwonea bazi, ³ kwavija mosulukila kona kamba Kilisto viyolonga mgati yangu. Heyo halegele viyawasang'hanikile mweye, ila kana mhiko mmwanza wenu. ⁴ Kwavija heyo kakala yawambigwe mumsalaba kuno yalegele, ila sambi kokala na mhiko za Mulungu. Na tweye vivija tulegela mkuilumba hamoja na Kilisto, ila tuhawasang'hanikila mweye, tokala hamoja na heyo kubitila mhiko za Mulungu. ⁵ Iloleseni wenyego mwone kamba mokala mnhamanila. Mkiigeze wenyego. Hamona kamba Yesu Kilisto ka mgati yenu? Kamba hamona, basi muhumwa kitega kino! ⁶ Ila notamanila kamba mweye movitanga kamba tweye hatuhumwile. ⁷ Tuwatambikila ha Mulungu giladi sambimtende kinhu chochose kihile. Si kamba tweye toneke kamba tuvihuma ivitega, ila mweye mtende gaja ganogile, hata kamba tweye tokoneka tuhumwa. ⁸ Kwavija tweye hatudaha kutenda kinhu chochose cha uvwizi, ila tu kili na kweli. ⁹ Kwavija todeng'ha kipigiti tuhalegela na mweye muhawa na mhiko. Kino kicho kinhu kituwatambikila mweye, kamba sambimuhungule hanhu. ¹⁰ Avo nowandikila mbuli zino kipigiti nili kutali na mweye, giladi niheza, sambiniwe

* **13:1** Mbuli zino zolawa mkitababu cha NG'HUMBUKILA YA TOLATI 19:15.

mkali mkuusang'hanikila udaho uyanigwelele
Mndewa niwenule mnhamanila zenu, na sio
kuwalagaza hasi.

¹¹ Hakimambukizo, ndugu zangu, nolaga.
Sambimkale mzanyamzanya, tegelezeni gaja
ganiwalongela, muwe na ngelegeza zimwe,
mkale mditindiwalo. Na Mulungu yali na noge
na tindiwalo yakale na mweye.

¹² Ilamseni wenyego kwa wenyego na mnonelo
ung'alile.

¹³⁻¹⁴ Wanhu wose wa Mulungu wowalamsa
mweye. Ngekewa ya Mndewa Yesu Kilisto, noge
da Mulungu, na udugu wa Loho wa Mulungu
viwe namwe wose.

**Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto**
The Holy Bible in the Zaramo language of Tanzania
Zaramo: Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto (Bible)

copyright © 2019 Pioneer Bible Translators

Language: Zaramo

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

f5372143-dd2f-5452-9f25-3aada8fab0bd